

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa • Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

Komisja Ustawodawca
8.05.09 Jbb

GABINEI MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 8.05.2009 r.
nr 2694 podpis

L. dz. 9269/OBSiL/2009

Warszawa, 8 maja 2009 r.

nr. 2694
Wpt. Nr dz. 9269

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 11.05.09
nr. 3310 podpis

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W nawiązaniu do przesłanego Krajowej Radzie Radców Prawnych projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki 539)

- w załączeniu przekazuję opinię do projektów opracowaną w ramach Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych.

z wyrazami szacunku

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Jan Łoziński

Lublin, dnia 8 maja 2009 r.

Radca prawny: dr Joanna Bodio,
adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego
i Międzynarodowego Prawa Handlowego WPiA UMCS w Lublinie

Opinia
sporządzona na zlecenie Krajowej Rady Radców Prawnych, Ośrodka Badań, Studiów i
Legislacji
do projektu Komisji Ustawodawczej Senatu RP
ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych
– druk senacki nr 539

- I. Zakres przedmiotowy opinii**
- II. Uwagi ogólne**
- III. Konkluzja**

I. Zakres przedmiotowy opinii

Niniejsza opinia sporządzona została na podstawie treści projektu przygotowanej przez Komisję Ustawodawczą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej ustawy o **zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych** – projekt (s. 1) z uzasadnieniem (s. 2 - 7).

Opiniowany projekt ustawy dotyczy zmiany przepisu art. 28 ustawy z dnia 28 lipca o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm., zwanej dalej: u.k.s.c.) poprzez uzupełnienie jego brzmienia o wskazanie, że punktem odniesienia dla obliczania opłaty od apelacji w postępowaniu uproszczonym jest wartość przedmiotu zaskarżenia (s. 7 uzasadnienia). Ponadto w projekcie ustawy nowelizującej zamieszczono przepis przejściowy regulujący działanie nowego prawa w tych sprawach, w których apelacje zostaną wniesione po wejściu ustawy w życie (s. 7 uzasadnienia).

II. Uwagi ogólne

Projektowana zmiana treści przepisu - art. 28 u.k.s.c. nie budzi żadnych zastrzeżeń merytorycznych, ponieważ stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 2008r. (P 17/07, Dz.U. RP 2008, Nr 228, poz. 1524), w którym Trybunał stwierdził, że art. 18 ust. 2 w związku z art. 28 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 126, poz. 876 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 123, Nr 82, poz. 560, Nr 123, poz. 849, Nr 125, poz. 873 i Nr 191, poz. 1371) w zakresie, w jakim stanowi, że w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą, liczoną jak od pozwu od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78, w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia podkreślił, że norma prawna, wywodzona z art. 18 ust. 2 w zw. z art. 28 u.k.s.c., statuuje ograniczenie prawa do sądu. Wymienione przepisy przesadzają bowiem o tym, że w postępowaniu uproszczonym opłata od apelacji będzie równa opłacie stałej uiszczanej od pozwu (czyli ustalonej przez odniesienie do wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy) i to bez względu na to, jak wysoka jest w danym wypadku wartość przedmiotu zaskarżenia. W konsekwencji, przy stosunkowo niewielkiej wartości przedmiotu zaskarżenia, może się zdarzyć, iż opłata od apelacji będzie nadmiernym obciążeniem finansowym, co może ujemnie rzutować na dostęp do sądu w fazie odwoławczej, a tym samym także ograniczać prawo do ostatecznego wyroku sądowego (s. 3 uzasadnienia).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził także, że przyjęcie za podstawę obliczania opłaty od apelacji «wartości przedmiotu sporu» lub «wartości przedmiotu umowy», niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, spowoduje, że w odniesieniu do faktycznego interesu skarżącego, w niektórych wypadkach, nastąpi gwałtowny wzrost jej wysokości, co – jak słusznie podkreślono w uzasadnieniu projektu, może spowodować sytuację tego typu, że wysokość opłaty będzie równa lub nawet wyższa od wartości przedmiotu zaskarżenia (s. 4 uzasadnienia). Tymczasem również w zestawieniu z konstrukcją przyjętą w zwykłym trybie postępowania, gdzie o wysokości opłaty od apelacji decyduje już wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 13 u.k.s.c.) i gdzie *de facto* opłata ta limitowana jest interesem faktycznym skarżącego, rozwiązanie to wypada niekorzystnie (s. 3 uzasadnienia).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego odnośnie obliczania opłaty za apelację według wartości przedmiotu zaskarżenia zapewne pociągnie za sobą zmianę linii orzecniczej Sądu Najwyższego. Dotychczas Sąd Najwyższy wyrażał odmienne poglądy, np. w uchwale z dnia 22 listopada 2006 r.,

III CZP 91/06 (OSNC 2007, Nr 9, poz. 127): „w sprawie gospodarczej rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą określoną w art. 28 w związku z art. 18 ust. 2 u.k.s.c.” oraz w uchwale z dnia 22 lutego 2007 r., III CZP 155/06 (OSNC 2008, Nr 1, poz. 6): „w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą w takiej samej wysokości jak od pozwu, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia”.

Z kolei w postanowieniu z dnia 23 listopada 2006 r. (II PZ 43/06, OSNP 2007, Nr 23-24, poz. 353) Sąd Najwyższy stwierdził m.in., że od apelacji lub skargi kasacyjnej w sprawie z zakresu prawa pracy należy uiścić opłatę stosunkową od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wprawdzie obliczanie opłaty od apelacji dotyczyło spraw z zakresu prawa pracy i opłaty stosunkowej a nie spraw podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i opłaty stałej, ale wydaje się, że rozważania Sądu Najwyższego można przenieść także na grunt spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym. Zwłaszcza, że również A. Górski i L. Walentynowicz podkreślają, iż przepis art. 28 u.k.s.c. określa regulowaną w nim opłatę jako stałą, chociaż w istocie ma ona charakter mieszany, polegający na tym, że pobiera się opłatę stałą, której wysokość zależy jednak od wartości przedmiotu sporu w poszczególnych jej czterech przedziałach określonych widełkowo (A. Górski Antoni, L. Walentynowicz, *Komentarz do art. 18 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398)*, [w:] A. Górski, L. Walentynowicz, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny*, Oficyna, 2008, wyd. II). A zatem w przypadku apelacji będzie to opłata stała, której wysokość będzie zależała od wartości przedmiotu zaskarżenia.

III. Konkluzja

Konkludując, opiniowany projekt ustawy należy ocenić pozytywnie, zwłaszcza że – jak podkreślono w uzasadnieniu - projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawnego do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 2008r. (P 17/07, Dz.U. RP 2008, Nr 228, poz. 1524), stwierdzającego niezgodność przepisu art. 18 ust. 2 w zw. z art. 28 u.k.s.c. z art. 45 ust. 1 i art. 78 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Zamieszczenie w projekcie ustawy nowelizującej przepisu przejściowego, formułującego regułę działania nowego prawa w tych sprawach, w których apelacje zostaną wniesione po wejściu ustawy w życie, zapobiegnie problemom intertemporalnym.

dr Joanna Bodio